

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní škola, Žatec, Komenského alej 749, okres Louny

Adresa: Komenského alej 749, 438 01 Žatec

Identifikátor školy: 600 083 012

Termín konání orientační inspekce: 19. – 22. únor 2001

Čj.	063 021/01-5091
Signatura	of3cu115

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Žatec, Komenského alej 749, okres Louny je základní škola s kapacitou 770 žáků. Součástí školy je školní družina s kapacitou 200 žáků a školní jídelna s kapacitou 770 jídel. V současné době škola vzdělává 710 žáků ve 27 třídách. Škola zvolila vzdělávací program Základní škola č.j. 16847/96-2, ve 4 třídách druhého stupně je zavedeno rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů. Ředitelka školy byla jmenována na základě konkurzu od 1. června 1994.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Matematika

Kvalita vzdělávání byla, mimo jiné, hodnocena na základě šesti hospitací (z toho dvě ve třídách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů (dále jen RVMPŘP).

Plánování a příprava hodin byla velmi dobrá. Vedení školy vyžaduje na učitelích časové a tematické plány učiva. Plány reagují na zvýšenou hodinovou dotaci matematiky ve třídách s RVMPŠP a na doplňky osnov vzdělávacího programu Základní škola, které upřesňují frekvenci zařazování učiva aritmetiky, algebry a geometrie v týdenních dotacích matematiky. Učivo je zařazováno formou střídání tematických celků. V konkrétních plánech se střídání celků objevuje od promyšleného a častého střídání tematických celků (s ohledem na možnosti zapamatování žáků a procvičování geometrických dovedností) až po hraniční stav, kdy se žáci dostanou ke geometrickému učivu až v lednu daného školního roku. Časový skluz v probíraném učivu není významný a odpovídá realitě průběhu školního roku. Všechny hodiny byly dobře připraveny.

Personální podmínky jsou vynikající. Všechny učitelky matematiky splňují podmínky kvalifikace včetně aprobace pro matematiku.

Materiální podmínky jsou velmi dobré. Výuka probíhá v kmenových třídách, ve všech jsou umístěny rýsovací pomůcky pro práci na školní tabuli, žáci mají vhodné učebnice, k dispozici jsou televizory a zpětné projektory. Škola má dvě učebny výpočetní techniky, ale v samotných hodinách matematiky ve třídách s RVMPŘP se využití počítačů neobjevuje, přestože řada tematických celků se pro tento nadstandard nabízí. Seznámení s prací na počítačích je realizováno v rámci praktických činností, a to ve všech třídách druhého stupně.

Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Vyučující respektují věk a možnosti žáků a dovedou nároky skloubit s rozdílnou úrovní tříd.

Organizace, formy a metody práce byly velmi dobré. Všechny hodiny byly vedeny frontálně, se všemi žáky se pracovalo stejně. Přesto, a to hlavně v běžných třídách, dokázaly vyučující respektovat individualitu žáků, jejich osobní tempo a vhodně žáky zapojit do průběhu hodin.

Motivace a hodnocení jsou velmi dobré. Ve výběrových třídách byli žáci vybízeni k výkonu a pracovali samostatněji. V běžných třídách motivovaly učitelky žáky možností uplatnit se a také hodnocení mělo pozitivnější charakter. Pokud byli žáci klasifikováni, hodnocení odpovídalo jejich výkonům. Snaha o zhodnocení hodiny v závěru byla často limitována nedostatkem času.

Komunikace a interakce byla na průměrné úrovni. Žáci byli ke komunikaci vybízeni, učitelky je dokázaly zapojit do práce, ale často se spokojily s jednoslovnými odpověďmi nebo je dokončovaly za žáky. Ve všech třídách panovala atmosféra důvěry a běžných, zažitých

návyků.

Vzhledem k uvedeným hodnocením jednotlivých složek výuky hodnotí ČŠI vyučování matematiky jako velmi dobré.

Fyzika

V rámci orientační inspekce byly hospitovány tři hodiny ve třídách s RVMPŘP.

Plánování učiva je podřízeno používaným učebnicím a z hlediska rozvržení učiva neodporuje osnovám. Osnovy nejsou plněny v třídách VII. A, VII.C, VIII. C, VI. A, kde během 1. pololetí nebyla ani přes příznivou časovou dotaci zařazena žádná laboratorní úloha. Tento stav lze respektovat nejvýše v 6. ročníku, kde přístup k výuce nového předmětu může laboratorní práce odsunout do 2. pololetí. Všechny hodiny byly připraveny a pouze v jedné byl zaznamenán významnější odklon od deklarovaného plánu práce zařazením již probraného učiva. Celkově je však plánování dobré.

Personální a materiální podmínky jsou velmi dobré. Výuka je zabezpečena plně kvalifikovanými učitelkami, k dispozici je dostatek nejrůznějších pomůcek v kabinetu fyziky, výhodou je zachování dobře vybavené učebny fyziky. Zásady psychohygieny byly dodržovány s výjimkou nevhodné velikosti některých žákovských židlí.

Organizace, formy a metody práce v hodinách odpovídaly požadavkům na výuku fyziky. Tam, kde to zvolené téma dovoľovalo, byly vhodně využity názorné pomůcky, žáci ve skupinkách prováděli pokusy a měli možnost tvůrčího přístupu k probíranému učivu. I přes frontálně vedené hodiny se jednalo o velmi dobře provedené vyučovací jednotky, které byly pro žáky přínosem.

Motivace a hodnocení byly – kromě jedné hodiny - velmi dobré. Žáci byli zapojováni do poznávání fyzikálních zákonitostí a hodnocení, většinou slovní, udržovalo zájem žáků.

Komunikace a interakce narážela skutečnost, že většina žáků spolupracovala pouze na vyzvání a nechala se do výkonů nutit. Interakce a komunikace je průměrná.

Vzhledem k hodnocení jednotlivých složek výuky hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání ve fyzice jako velmi dobrou.

Český jazyk

Během orientační inspekce bylo hospitováno v šesti vyučovacích hodinách u všech přítomných vyučujících českého jazyka. Předložené časové a tematické plány odpovídají osnovám a jsou konzultovány v předmětové komisi, což zaručuje návaznost v jednotlivých ročnících. Osnovy jsou plněny, všechny hodiny byly připravené.

Personální a materiální podmínky jsou velmi dobré. Všechny hodiny českého jazyka na škole jsou vyučovány odborně a pedagogicky způsobilými vyučujícími, na celém druhém stupni mají žáci ucelenou řadu učebnic, ale vyučující využívají rovněž sady příruček, slovníky a další doplňkové materiály, které jim poskytuje nejen kabinet českého jazyka, ale také poměrně dobře zásobená školní knihovna (v současné době vzhledem k finančním možnostem školy doplňovaná především o odbornou literaturu).

Úroveň dodržování psychohygienických zásad se odvíjela od použitých forem a metod práce a celkově byla průměrná. V hodinách, které se vyznačovaly jednotvárností, docházelo k projevům únavy a nepozornosti, v ostatních hodinách byla psychohygienu zajišťována střídáním metod práce.

Všechny hodiny byly vedeny frontálně, společná práce byla střídána prací samostatnou,

většinou zadávanou písemně, při níž se učitelky věnovaly žákům individuálně. Velmi pozitivní byla možnost spolupráce mezi žáky navzájem, včetně pohybu po třídě podle přesně zadaných a známých pravidel. Odlišná práce s integrovanými žáky nebyla pozorována.

V hodinách nechyběla úvodní motivace, většina vyučujících hodnotila výkony žáků již v průběhu hodin, a to především pochvalou. Kontrolou sešitů a žákovských knížek bylo zjištěno, že hodnocení známkou je objektivní, písemné práce a diktáty jsou hodnoceny podle jednotné stupnice stanovené předmětovou komisí. Převládají známky z gramatiky a pravopisu, v menší míře se objevují známky z literatury a slohu. Sešity jsou opravovány často a pravidelně, pozitivně jsou hodnoceny opravy bez klasifikace jako zpětná vazba pro učitele. Motivace a hodnocení jsou velmi dobré.

Interakce a komunikace se odvíjela od osobnosti učitele, někdy se jevila jako oboustranně vstřícná, jindy byla vedena pouze od učitele k žákovi s cílem získat bezodkladně odpověď na otázku či splnit úkol. Interakce a komunikace je převážně velmi dobrá.

Na základě uvedených faktů hodnotí ČŠI vyučování českému jazyku jako velmi dobré.

Občanská výchova

ČŠI hospitovala v pěti vyučovacích hodinách u obou učitelek občanské výchovy.

V oblasti plánování obě učitelky úzce spolupracují, mají zpracovány časové a tematické plány na celý cyklus vzdělávání v koordinaci s vyučováním rodinné výchovy, takže nedochází k obsahové duplicitě. Plány odpovídají osnovám, v současné době je vyučování proti plánům mírně opožděno (chřipkové a jarní prázdniny). Plánování je velmi dobré.

Personální, psychohygienické a materiální podmínky jsou velmi dobré. Jedna z vyučujících je odborně a pedagogicky způsobilá, druhá pedagogicky způsobilá. K dispozici jsou sady všech dostupných učebnic občanské výchovy pro základní školu, které vyučující volí podle vhodnosti zpracování daného tématu. Kromě toho využívají další doplňkový materiál (knihy obrázky, přehledy). Psychohygienické zásady byly dodržovány a činnosti zařazovány s ohledem na věk a možnosti žáků (např. možnost relaxace ve třídě s větším počtem integrovaných žáků).

Organizace vyučování, formy a metody odpovídaly věku a vyspělosti žáků, převažoval řízený rozhovor, ve kterém žáci sami vyvozovali nové učivo. Užívali k tomu svých znalostí a zkušeností, učivo bylo vždy směřováno k praktickému životu. Organizování, formy a metody práce byly velmi dobré.

Motivace prolínala celým vyučováním, žáci byli povzbuzováni pochvalou i známkou, která měla vždy motivační charakter. Motivace a hodnocení je vynikající.

Hodiny byly vedeny zásadně komunikativním způsobem, někdy s využitím netradičního uspořádání třídy (vedení rozhovoru v kruhu). Žáci se nebáli reagovat, vyjádřit kontroverzní názor, byli vedeni k otevřené komunikaci a s jedinou výjimkou se aktivně zúčastňovali práce.

Interakce a komunikace byla vynikající.

Vzhledem k dílčímu hodnocení jednotlivých složek výuky je celková úroveň vyučování občanské výchovy velmi dobrá.

Cizí jazyky

Škola vyučuje anglický a německý jazyk. Výuka probíhá podle zvoleného vzdělávacího programu. Učební osnovy jsou rozpracovány do jednotlivých ročníků ve formě časových a tematických plánů. V jejich plnění neshledala ČŠI žádné nedostatky. Příprava vyučujících

na hodinu z těchto plánů vychází a ve všech zhlédnutých hodinách byla velmi pečlivá. Plánování je velmi dobré.

Výuku zajišťuje pět vyučujících, z toho čtyři jsou způsobilí pedagogicky, jeden i odborně. Všichni velmi dobře ovládají praktický jazyk a fakt, že nejsou odborně způsobilí, neubírá na kvalitě jejich práce. Personální podmínky jsou průměrné. Výuka se odehrává v odborných pracovnách, které jsou velmi dobře vybaveny a působí dobrým estetickým dojmem, dále pak v počítačových učebnách, kde žáci procvičují jazykové dovednosti pomocí speciálních jazykových programů, což je velmi přínosné zejména pro integrované žáky s vývojovými poruchami učení. Vyučující mají k dispozici dostatek názorných pomůcek (z nichž některé si vyrobili sami), slovníků a dalšího vybavení. Použití pomůcek ve sledovaných hodinách bylo promyšlené a účelné. Materiální podmínky jsou vynikající.

Hospitované hodiny se v hodnocení pohybovaly od průměrných po vynikající, přičemž celkově lépe jsou hodnoceny hodiny angličtiny. Jejich společnými rysy byla logická a promyšlená stavba, dobré jazykové zázemí učitelů umožňující vést výuku v cizím jazyce a vhodně volené metody, které respektují individuální potřeby žáků. V hodinách označených jako vynikající si zvláštní pozornost zasluhuje práce s integrovanými žáky. Dvě průměrné hodiny tyto atributy postrádaly a byly stereotypní. Organizace, formy a metody jsou velmi dobré.

Motivace vnější byla pozorovatelná téměř ve všech zhlédnutých hodinách a měla podobu pochvaly a povzbuzení, vnitřní motivaci se vyznačovaly zejména hodiny angličtiny, především při práci na počítačích a u integrovaných žáků. Hodnocení známkou je objektivní, doprovázené ústním vysvětlením, v hodnocení slovním byl patrný motivační záměr. Žáci hodnotili svoji práci a dosažený pokrok pouze v hodinách jedné vyučující, ale bylo zřejmé, že tuto příležitost dostávají běžně a že je pro ně silně motivující. Motivace a hodnocení mají velmi dobrou úroveň.

Komunikace vyučujících byla vynikající, založená na výborném jazykovém zázemí, s jedinou výjimkou panovala mezi učiteli a žáky přátelská atmosféra. Komunikace žáků měla nejčastěji podobu odpovědi na učitelovu otázku, zvláště ve vyšších ročnících chyběl souvislý a tvořivý cizojazyčný projev. Komunikace a interakce mají velmi dobrou úroveň.

Na základě hodnocení jednotlivých složek výuky je vyučování cizím jazykům hodnoceno jako velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání

Vyučování ve všech sledovaných předmětech probíhá podle osnov zvoleného vzdělávacího programu, pouze ve výše vyjmenovaných třídách absentují laboratorní práce z fyziky. Škola má velmi dobré materiální zázemí, pro výuku cizích jazyků a fyziky dokonce vynikající. Převažuje frontální způsob výuky, ale velmi pozitivní je komunikativní způsob vedení hodin občanské výchovy a formy a metody práce v hodinách angličtiny s integrovanými žáky.

Na základě uvedených faktů hodnotí ČŠI výuku sledovaných předmětů na druhém stupni školy jako velmi dobrou.

Plánování

ČŠI byl předložen koncepční plán rozvoje školy v oblasti ekonomické, personální, výchovně vzdělávací a organizační. Hlavní prioritou je pokračovat v rozšířeném vyučování matematiky a přírodovědných předmětů a zlepšit studijní podmínky nadaným žákům (např. zřízením informačního centra). Roční plán školy stanovuje cíle a priority školního roku a doplňují ho plány školní družiny, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, plán výchovného poradce a plán kontrolní činnosti.

Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu, který je rozpracován na celý cyklus vzdělávání a v rámci povolených úprav posiluje v jednom ročníku hodinovou dotaci matematiky a v jednom ročníku hodinovou dotaci českého jazyka i ve třídách bez rozšířené výuky. V 7. – 9. ročníku nabízí škola celkem 6 volitelných předmětů zvolených podle zájmu žáků a podmínek školy, nepovinné předměty škola nenabízí. Celkem je integrováno 49 žáků. Škola žádá na integrované žáky dotace, všichni žáci mají zpracován individuální vzdělávací plán, jenž obsahuje i záznamy o jeho plnění. Integrovaným dětem se věnují 3 speciální pedagogové, učitelé prvního stupně, českého jazyka a cizích jazyků absolvovali speciální kurz.

Plánování je vynikající.

Organizování

Kompetence jsou vymezeny písemně a jsou součástí pracovních náplní pracovníků. Kromě pracovních náplní zástupců ředitelky, vedoucí školní jídelny, vedoucí vychovatelky a hospodářských pracovníků je stanovena i pracovní náplň třídních učitelů. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy, spolupráce vedení školy je kromě bezprostředních kontaktů zajišťována pravidelnými poradami užšího vedení (jedenkrát týdně).

Dokumentace školy je vedena řádně a bez závad. Poradními orgány ředitelky školy jsou pedagogická rada a předmětové komise. Pracovníci mají přístup k potřebným informacím ve sborovně, provozní porady jsou svolávány v případě potřeby, z těch, na kterých se projednávají důležitější záležitosti, jsou prováděny zápisy. Osobní data jsou chráněna uložením dokumentů v uzamčené skříně, v počítači jsou vedena pod heslem. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům. Rodiče jsou informováni pravidelně čtyřikrát ročně na třídních schůzkách a prostřednictvím žákovských knížek. Kontrolou žákovských knížek na druhém stupni však bylo zjištěno, že velmi často absentují známky z výchov, přestože učitelé mají dostatek podkladů pro klasifikaci. Prezentace školy na veřejnosti se děje především účastí školy na olympiádách a soutěžích. Výroční zpráva poskytuje dostatek informací.

Organizování je velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy je demokratické, operativní řízení navazuje na plánování a jako celek je funkční a pružné. Rozhodnutí ředitelky školy jsou jednoznačná a adresná, zástupci ředitelky jsou v rámci svých kompetencí oporou ředitelky školy. Vedení školy využívá v maximální míře odbornost pracovníků a poskytuje jim v dostatečné míře možnost dalšího vzdělávání, a to nejen podle odbornosti, ale rovněž pořádáním kurzů dalšího vzdělávání přímo ve škole. Velmi

dobrá personální práce přinesla pozitivní výsledky. Na škole v současné době nepracuje ani jeden nekvalifikovaný učitel. Začínající učitelé mají svého uvádějícího učitele, vedení školy se v pomoci začínajícím může spolehnout i na metodická sdružení a předmětové komise. Kriteria hodnocení, které probíhá dvakrát ročně, jsou veřejně přístupná a známá. Sebehodnocení výsledků vzdělávání je prováděno na základě srovnávacích prověrek v paralelních třídách, jen v některých případech – vzhledem k finanční náročnosti – jsou používány testy Kalibro.

Vedení a motivování pracovníků je vynikající.

Kontrolní mechanismy

Veřejný plán kontrol je součástí ročního plánu školy a obsahuje kontrolu všech složek řízení. Část kontrolní činnosti je delegována na zástupce ředitelky školy (hospitační činnost, kontrola hospodaření s rozpočtem zřizovatele). Analýzu a opatření provádějí kontrolující okamžitě po kontrole, pouze závažnější problémy a kontroly hospodaření jsou zaznamenány písemně.

V tomto školním roce bylo provedeno 19 hospitací, což je oproti minulému školnímu roku (průměrně 28 za pololetí) pokles. Hospitační činnost je zaměřena stabilně na začínající učitele, problematické třídy a letos na povinně volitelné předměty. V 11 třídách nebyla v tomto školním roce hospitace vůbec. Při hospitacích je sledováno plnění osnov a je prováděna kontrola sešitů. Hospitace jsou zaznamenávány do osobního sešitu každého učitele, záznamy obsahují závěry, hodnocení a podpis hospitovaného.

Kontrolní mechanismy jsou průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Způsob plánování, stanovení kompetencí a jejich plnění umožňuje funkční a operativní řízení školy. Pozornost je věnována personální práci a dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Rezervy jsou v kontrolní činnosti.

ČŠI hodnotí řízení školy jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Třídní knihy za školní rok 1999 – 2000, 2000 – 2001
- Třídní výkazy a katalogové listy
- Rozvrhy hodin všech tříd
- Personální agenda – doklady o vzdělání pedagogických pracovníků
- Koncepční, roční a měsíční plány
- Výroční zpráva
- Plán kontrol
- Hospitační záznamy
- Časové a tematické plány hospitovaných předmětů

ZÁVĚR

Základní škola má velmi dobré materiální a personální podmínky. Vyučování probíhá v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu, nadstandardní péče je věnována

integrovaným žákům ve výuce anglického jazyka. Rozšířené vyučování přírodovědných předmětů plní svůj účel. Koncepční záměry jsou atraktivní pro žáky i zřizovatele. Řízení je pružné a operativní, spolupráce členů vedení je velmi dobrá. Pozitivní je péče o další vzdělávání pedagogických pracovníků.

ČŠI hodnotí školu jako velmi dobrou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektori a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Hana Podešvová	Podešvová.....
Členové týmu	Mgr. Petr Salač	Salač.....
	Mgr. Věra Slezáková	Slezáková.....

V Lounech dne 1. března

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ...21. března 2001.....

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Alena Dlouhá	Dlouhá.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Referát školství OÚ Louny	9. dubna 2001	063 043/01-5091
Zřizovatel:	9. dubna 2001	063 044/01-5091
Rada školy:	9. dubna 2001	063 045/01-5091

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly podány